

Til NaturErhvervstyrelsen

Svar på bestilling vedrørende ”Fakta om pattegrisedødelighed i økologisk produktion”

Hermed fremsendes svar på bestilling vedrørende ” Fakta om pattegrisedødelighed i økologisk produktion”. Svaret er udarbejdet på baggrund af en bestilling fra NaturErhvervstyrelsen (NAER) d. 29. januar 2014 til DCA - Nationalt Center for Fødevarer og Jordbrug. Besvarelsen er udarbejdet som led i ”Aftale mellem Aarhus Universitet og Fødevareministeriet om udførelse af forskningsbaseret myndighedsbetjening m.v. ved Aarhus Universitet, DCA – Nationalt Center for Fødevarer og Jordbrug, 2013-2016”.

I bestillingen er det angivet at NaturErhvervstyrelsen har behov for yderligere oplysninger til brug for besvarelse af udvalgs spørgsmål om pattegrisedødelighed i økologisk produktion (FLF alm. del MFU 114-117 Pattegrisedødelighed).

Specifikt ønskes der fakta på 4 følgende spørgsmål:

- Hvor mange økologiske smågrise fødes der hvert år?
- Hvor høj er dødeligheden pr. dag for smågrise under 4 uger i økologiske besætninger?
- Hvor høj er den procentvise dødelighed for smågrise under 4 uger i økologiske besætninger?
- Hvor mange økologiske svin destrueres på daglig basis?

Besvarelsen er udarbejdet af Professor Jan Tind Sørensen Institut for Husdyrvidenskab, Aarhus Universitet.

Med venlig hilsen

Klaus Horsted
Specialkonsulent

Kopi til: Center for innovation

DCA - Nationalt Center for
Fødevarer og Jordbrug

Klaus Horsted

Specialkonsulent

Dato 4. februar 2014

Direkte tlf.: 87157975

Mobiltlf.:

Fax: 8715 6076

E-mail:

klaus.horsted@agrsci.dk

Afs. CVR-nr.: 31119103

Reference: khr

Journal 64809

Side 1 / 1

Fakta om pattegrisedødelighed i økologisk produktion

Jan Tind Sørensen, Institut for Husdyrvidenskab, AU,

Februar 2014

Notatet er udarbejdet som svar på opgave bestilt af NaturErhvervstyrelsen 29/1 2014 (bestilling DCA pattegrise FLF 114).

Der ønskes et kort faktuel svar på følgende 4 spørgsmål:

1. Hvor mange økologiske smågrise fødes der hvert år?
2. Hvor høj er dødeligheden pr. dag for smågrise under 4 uger i økologiske besætninger?
3. Hvor høj er den procentvise dødelighed for smågrise under 4 uger i økologiske besætninger?
4. Hvor mange økologiske svin destrueres på daglig basis?

Spørgsmål 1: Hvor mange økologiske smågrise fødes der hvert år?

Antal fødte økologiske smågrise er ikke registreret, men kan skønnes ud fra antallet af slagtede økologiske slagtesvin tillagt et skøn over dødeligheden af pattegrise, fravænningsgrise og slagtesvin i økologisk svineproduktion.

Langt hovedparten af de økologiske grise slagtes af Friland A/S, der i perioden fra 1/10 2012 til 30/9 2013 slagtede ca. 97.000 økologiske svin (Simme Eriksen personlig meddelelse 29/1 2014). Det skønnes, at der derudover slagtes ca. 3000 økologiske svin, der afsættes privat og via andre kanaler. Det samlede antal slagtede grise er således skønsmæssigt ca. 100.000.

Dødeligheden i økologisk svineproduktion i de seneste studier gennemført ved Institut for Husdyrvidenskab ved AU fremgår af tabel 1. Det seneste estimat for en samlet pattegrisedødelighed (dødfødte + døde i diegivningsperioden) er 33 % af total fødte, beregnet på basis af data fra 7 større økologiske svinebesætninger i 2007/08 (Sørensen & Pedersen 2013). Dødeligheden hos grise i fravænningsperioden (12 - 30 kg) blev bestemt til 2,8 % hos fire store økologiske svineproducenter (Olesen 2012), og de seneste data for dødeligheden hos økologiske slagtesvin er 3,9 % registreret i 2004 (Hegelund et al 2006).

Ud fra disse dødeligheder udgør andelen af fødte økologiske grise, der når slagtning, $(1-0,039) \times (1-0,028) \times (1-0,33) = 0,626$. Det må derfor skønnes, at der for at kunne slagtes 100.000 grise må fødes ca. $100.000 / 0,626 = 159.740$ økologisk grise pr. år.

Svar: Det skønnes således, at der aktuelt fødes ca. 160.000 økologiske smågrise i Danmark om året.

Tabel 1. Dødeligheden i forskellige dyregrupper i økologisk svineproduktion

Dyregruppe	Antal dyr i analyse	Periode	Dødelighed %	Kilde
Søer	3.050 søer i 10 besætninger	Indsamlet over 12 mdr. i 2011-12	12,3	Knage-Rasmussen 2014 (pers. Medd.)
Pattegrise døde af total fødte	2.480 faringer i 7 besætninger	2007/08	33,0	Sørensen & Pedersen (2013)
Pattegrise dødfødte af total fødte*	2.480 faringer i 7 besætninger	2007/08	9,0	Sørensen & Pedersen (2013)
Pattegrise døde af levendefødte	2.480 faringer i 7 besætninger	2007/08	26,3	Sørensen & Pedersen (2013)
Dødelighed fravænningsperioden	1.236 grise i 4 besætninger	1/10 2011 - 31/5 2012	2,8	Olesen (2012)
Dødeligheden hos slagtesvin	Ca. 20.000 slagtesvin fra 16 besætninger	2004	3,9	Hegelund et al. (2006)

*Andelen af dødfødte eller døde indtil første tilsyn var 14,3 %. Obduktioner på 297 grise fra to økologiske besætninger gennemført i 2012 viste, at kun ca. 60 % af de grise, som blev fundet døde ved første tilsyn, havde været døde ved fødslen. På den baggrund antages det, at andelen af dødfødte smågrise i økologisk svineproduktion er 9 % og andelen af døde af levendefødte er ca. 26 %.

Spørgsmål 2: Hvor høj er dødeligheden pr. dag for smågrise under 4 uger i økologiske besætninger?

Diegivningsperioden for økologiske smågrise er 7-8 uger. Der er ikke registreret dødelighed for økologiske pattegrise specifikt for de første 4 leveuger. I et pilotstudium gennemført hos to større svineproducenter i juni 2012 blev det registreret, at 90 % af de økologiske pattegrise, som døde, enten var dødfødte eller døde inden 5 levedøgn. Kun 3 % af de døde pattegrise (dødfødte + døde i diegivningsperioden) var døde senere end deres 21 levedøgn (Sørensen & Pedersen 2013).

Det skønnes på basis af dette, at 97 % af de pattegrise, der dør (33 % af total fødte), gør dette inden de er fire uger gamle. Det giver $160.000 \times 0,33 \times 0,97 = 51.200$ grise.

Svar: Det skønnes, at der dør ca. 51. 200/365 = 140 økologiske smågrise under 4 uger pr. dag i Danmark.

Spørgsmål 3: Hvor høj er den procentvise dødelighed for smågrise under 4 uger i økologiske besætninger?

Den samlede dødelighed for økologiske smågrise under 4 uger i Danmark skønnes at være 32 % (se spørgsmål 2). Andelen af dødfødte grise er skønnet at være 9 % af de fødte. Andelen af levendefødte, der dør inden 4 ugers alderen kan da skønnes at være $(32-9)/0,91 = 25,3$ %

Svar: Det skønnes, at der dør 32 % af de fødte grise og 25,3 % af de levende fødte smågrise før 4 ugers alderen

Spørgsmål 4: Hvor mange økologiske svin destrueres på daglig basis?

Forudsat dødeligheder, som nævnt i tabel 1, fødsel af ca. 160.000 grise pr. år (se svar på spørgsmål 1), samt fødsel af 31 grise pr. årso, kan det beregnes, at der destrueres ca. 165,5 økologiske svin pr. dag (tabel 2).

Svar: Det skønnes, at der destrueres 165,5 økologiske svin pr. dag

Tabel 2. Skøn over omfanget af økologiske svin der destrueres i Danmark

Dyregruppe	Antal dyr	Døde dyr/år	Døde dyr/dag
Søer	5.200 årssøer	600	1,6
Pattegrise dødfødte (9 %)	160.000 fødte/år	14.400	39,5
Pattegrise døde af levendefødte (26,3 %)	145.600 levendefødte/år	38.300	104,9
Fravænningsperioden (2,8 %)	107.300 fravænnede/år	3.000	8,2
Slagtesvin (3,9 %)	104.300 indsat/år	4100	11,2
Totalt		60.400	165,5

Referencer

Eriksen, S. 2014. Personlig Meddelelse. Statistik overslagninger af økologiske slagtesvin i 2012/13 ved Friland A/S

Hegelund, L., Bonde, M. & Sørensen, J.T. 2006. Medicinforbrug og dødelighed i økologisk og konventionel slagtesvineproduktion. Intern rapport. Husdyrbrug nr. 1. januar 2006. Danmarks Jordbrugsforskning, 13-16.

Knage-Rasmussen, K. 2014. Personlig meddelelse. Beregning af dødelighed hos økologiske søer. Beregnet på materiale der indgår i en ph.d.-afhandling ved AU der er under udarbejdelse.

Olesen, H.M. 2012. Fravænningsdiarre i økologisk svineproduktion og dens effekt på tilvækst og dødelighed. Kandidatspeciale i Agrobiologi ved Aarhus Universitet. 62 pp

Sørensen, J.T. & Pedersen L.J. 2013. Status, årsager og udfordringer i forhold til løsning af forhøjet dødelighed hos økologiske pattegrise. DCA Rapport nr. 021, juni 2013. Aarhus Universitet. 19 pp.